

Miljö- och energidepartementet

AGENDA 2030 OCH SVERIGE: VÄRLDENS UTMANING – VÄRLDENS MÖJLIGHET SOU 2019:13 (M2019/00661/S)

Länsstyrelsen bedömer att Agenda 2030-delegationens slutbetänkande lämnar en väl genomarbetad analys och många viktiga förslag i arbetet med att genomföra Agenda 2030 och verka för de globala målen för hållbar utveckling i Sverige.

KAPITEL 3 AGENDA 2030 OCH HÅLLBAR UTVECKLING

Delegationen skriver att ”I svensk lagstiftning används i dag begreppet hållbar utveckling med både en bred innebörd som inkluderar de miljömässiga, sociala och ekonomiska dimensionerna av hållbar utveckling och en specifik innebörd som fokuserar på den miljömässiga dimensionen. Delegationen använder genomgående begreppet hållbar utveckling med utgångspunkt i den breda innebörden, i enlighet med betydelsen i Agenda 2030”.

Länsstyrelsen ställer sig bakom förslaget att Agenda 2030 får utgöra definitionen av hållbar utveckling. Vi vill särskilt understryka och välkomna delegationens tydliggörande att Agenda 2030 inte är ett tvärgående perspektiv utan en sammanhållen målstruktur som bl.a. förenar ett stort antal redan etablerade perspektiv.

Vi noterar dock att miljömålen och det samlade arbete som görs både nationellt, regionalt och lokalt knappast finns omnämnda i betänkandet. Miljömålsarbetet behöver framgå tydligt i det fortsatta arbetet med Agenda 2030. Enligt vår mening kommer detta att förenkla målgruppernas förståelse för Agenda 2030 och tydliggöra hur delar av hållbarhetsarbetet kommer att utföras. Det är viktigt att olika statliga myndigheter, inklusive länsstyrelserna på ett tydligt sätt, i rapporter och vägledningar, kommunicerar hur uppdragen bidrar till och hänger ihop med Agenda 2030.

Delegationen lyfter på ett bra sätt hur övergripande principer (t.ex. mänskliga rättigheter, jämställdhet), specifika gruppers villkor eller rättigheter (t.ex. nationella minoriteter, personer med funktionsnedsättning), eller enskilda frågor (t.ex. alkohol och tobak, livsmedel) relaterar till Agenda 2030 och binds ihop i det övergripande målet om en hållbar utveckling.

Länsstyrelsen håller med om att den regionala tillväxtpolitiken har stor betydelse för hur arbetet för att genomföra agendan i praktiken drivs på regional nivå. Den regionala tillväxtpolitiken styr utvecklingsplaneringen och inkluderar därmed flera olika samhällsaktörer i genomförandet. Länsstyrelsen är en viktig samverkanspart samt garanterat för statens närvaro i regionerna.

KAPITEL 4 SVERIGES ÅTAGANDE KRÄVER HANDLING

Det är angeläget att målen i Agenda 2030 beaktas i all löpande verksamhet. Samtidigt måste det tvärsektorieella arbetet inom staten utvecklas. Det är då centralt att de tre hållbarhetsperspektiven miljö, sociala och ekonomiska blir bättre integrerade i verksamhetens samtliga delar och därigenom främjar nya möjligheter att utveckla länsstyrelsernas arbete och samverka med andra aktörer. Inom länsstyrelserna sker nu mycket arbete med integrering av Agenda 2030 i den egna verksamheten, både i verksamhetsplanering och genom att mappa våra verksamheter mot de 17 globala målen.

KAPITEL 5 RIKSDAGEN BESLUT OM MÅL OCH RAMAR

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om en parlamentarisk Agenda 2030-kommitté och den analys som delegationen gör för att motivera en sådan. Vi välkomnar även förslaget om ett riksdagsbundet mål för genomförandet av Agenda 2030, samt motivet att detta bidrar till långsiktighet i det nationella arbetet och uppföljningen av regeringens arbete.

KAPITEL 9 STÄRKTA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR LOKAL OCH REGIONAL NIVÅ

LÄNSSTYRELSENS ROLL OCH REGIONAL SAMVERKAN I ARBETET MED AGENDA 2030

Länsstyrelsen bedömer förslagen som berör den regionala och lokala nivån som väl avvägda och viktiga för genomförandet. Vi välkomnar de förslag som är riktade till länsstyrelserna.

Det är bra att delegationen föreslår en omformulering av uppdraget till länsstyrelserna så att det åter innebär det samverkans- och informationsuppdrag om Agenda 2030 som länsstyrelserna hade i regleringsbrevet 2018. Vi har börjat att arbeta enligt det uppdraget och välkomnar ett förtydligande av länsstyrelsernas uppdrag. De uppdrag länsstyrelserna har omfattar i stort sett samtliga politikområden och Agenda 2030-mål. Därtill har länsstyrelserna stor erfarenhet av att göra avvägningar mellan olika mål, inbegripet att hantera målkonflikter och stimulera synergier. Vi samverkar med kommuner, näringsliv och organisationer för att bygga partnerskap. Att länsstyrelsen som statens representant har en roll att verka för dessa mål regionalt och lokalt bedömer vi som lämpligt och rimligt.

Delegationen påpekar i sitt slutbetänkande att det funnits oklarheter och osäkerheter kring den regionala samverkan i arbetet med Agenda 2030. Detta särskilt kring landstingens och länsstyrelsernas roller och ansvar för Agenda 2030.

Delegationen lyfter att Länsstyrelsen företräder staten på regional nivå inom flera samhällsområden som är av stor vikt för genomförandet av agendan. Länsstyrelsen, menar man, har en viktig funktion att åstadkomma samordnad och anpassad statlig styrning, där samverkan med kommuner och landsting lyfts som ett särskilt utpekad ansvar. Länsstyrelsen ska verka för att flera olika nationella mål ska få genomslag i länet, för att den regionala tillväxtpolitiken uppnås samt främja andra statliga myndigheters medverkan i regional utveckling. Länsstyrelsen bistår dessutom länets aktörer, däribland landstingen och kommuner, med underlag och kunskap.

Flera samordningsuppdrag med koppling till målen i Agenda 2030 ligger hos Länsstyrelsen, där vi inom vårt ansvarsområde ska främja andra statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet. Vi kommer att samverka med landstingen utifrån det regionala utvecklingsansvaret och med kommunerna som har en avgörande roll för genomförandet på lokal nivå. Landstingen och kommunerna har vidare som företrädare för den politiska nivån en central roll för implementeringen av Agenda 2030.

Länsstyrelsen ser positivt på delegationens bedömning att länsstyrelserna har en nyckelroll för dialog och god samverkan, men önskar ett tydliggörande kring roller och ansvar för Agenda 2030 på den regionala nivån. Ett samstämt agerande på nationell, regional och lokal nivå är väsentligt för ett effektivt genomförande. Länsstyrelsens bedömning är att detta skulle underlätta en nationell samstämmighet för det regionala och lokala Agenda 2030-arbetet, samt bidra till att den gemensamma kraften användas för att genomföra agendan¹.

Delegationen hänvisar även till att det råder oklarheter hos vissa kommuner och landsting om hur nationella mål och lagstiftning relaterar till Agenda 2030². Som exempel lyfts miljömålen, folkhälsomålet, samt plan- och bygglagen (2010:900). Detta skapar osäkerhet om hur olika frågor ska kopplas samman på lokal och regional nivå. Här ser vi att Länsstyrelsen har en viktig roll i att tydliggöra dessa oklarheter, men också att verka för förbättrade förutsättningar för kommuner och landsting att bidra till genomförandet av Agenda 2030.

KAPITEL 10 FORUM FÖR DIALOG

FÖRSLAGET OM REGIONALA AGENDA 2030-FORUM

Länsstyrelsen välkomnar även delegationens förslag om att länsstyrelserna får i uppdrag att arrangera regionala Agenda 2030-forum för olika sektorer och aktörer på lokal och regional nivå. Dessa forum bör dock enligt länsstyrelsens mening bli något mer än en enstaka konferens, utan snarare fungera som mer permanenta och återkommande forum för en regional övergripande samverkan kring Agenda 2030. Länsstyrelsen bör ha frihet att forma dessa forum efter vad

---

¹ SOU 2019:13, s. 125

² Ibid, s. 119

som är ändamålsenligt i respektive län och det är viktigt att vi då samråder med landstinget och andra berörda aktörer om utformningen.

Länsstyrelsen i Kronobergs län arrangerade 2018 både en framtidsverkstad och en inspirationsdag om Agenda 2030, för aktörer på lokal och regional nivå. En analys av offentliga aktörers Agenda 2030-arbete och arbetet med mänskliga rättigheter genomfördes. Syftet var att undersöka hur långt organisationerna kommit och att se vilka utmaningar som finns i deras arbete för att använda kunskapen till att utveckla det regionala arbetet med Agenda 2030.

Länsstyrelserna och den regionala nivån bör också ha en delaktighet i det nationella forumet för Agenda 2030 och i rapporteringen av genomförandet. Liksom i miljömålsarbetet menar vi att länsstyrelserna bör ha en roll för lokal och regional uppföljning och utvärdering av Agenda 2030.

KAPITEL 15 ATT KOMMUNICERA AGENDA 2030

Länsstyrelsens håller med om delegationens bedömning att regeringen och de statliga myndigheterna bör kommunicera och tillgängliggöra hur den egna verksamheten bidrar till genomförandet av Agenda 2030. Det finns även behov av kommunikation om begreppet Agenda 2030, samt vad en omställning till en hållbar utveckling omfattar och innebär. Kommunikation på den regionala och lokala nivån är av betydande relevans för att öka kännedom kring hållbar utveckling och bidra till ökad samverkan. Länsstyrelsen menar att de lokala och regionala perspektiven på Agenda 2030 och de globala målens uppfyllande är viktiga för att skapa drivkraft bland länens samhällsaktörer och individer för genomförandet av agendan.

Länsstyrelsen delar delegationens bedömning om ett behov av ett sammanhållet digitalt tillgängliggörande av uppföljningen av genomförandet. Länsstyrelsen vill understryka vikten av att data och statistik finns åtkomlig för aktörer som underlag för såväl beslutsfattande som ansvarsutkrävande. Det är även av vikt för informerade beslut, prioriteringar och ansvarsutkrävande på den regionala och lokala nivån. Här kan de nyckelindikatorer som utvecklats under ledning av Rådet för främjandet av kommunala analyser (RKA) vara av betydelse.

DE SOM MEDVERKAT I BESLUTET

Beslutet har fattats av landshövding Ingrid Burman med stabshandläggare Malin Bendz-Hellgren som föredragande.

SÅ HÄR HANTERAR VI DINA PERSONUPPGIFTER

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.